

■ Brittiläinen propagandakuva julkaisussa *The Great War Illustrated*.

miehistö erosi merkittävästi lähes yksinomaan talonpoikaisväestöstä koostuneesta armeijasta. Laivastossa alle puolet vahvuudesta oli talonpoikaisväestöä ja suurin osa kaupunkilaisia, pääosin teollisuudessa työskenteleviä.

Laivasto oli hyvin tekninen puolustushaara, jolloin teknologiaan perehtyminen ja lukutaito olivat tarpeellisia. Laivastossa

palveli myös paljon baltteja, joiden lukutaito ja usein myös tekninen osaaminen olivat Venäjän maatalouspohjaista perusväestöä korkeammalla tasolla.

Saksan laivasto Itämerellä

Saksan Itämeren laivaston komentaja oli Preussin prinssi suuramiraali Heinrich, kontra-amiraali Robert Mischken ohjatessa käytännön sotatoimia. Saksan laivasto oli maailman toiseksi suurin, vahvin ja nykyaikaisin Englannin laivaston jälkeen. Kehitys oli osa maailmansotaan johtaneesta varustelukierteestä.

Saksan vahvan laivaston päävoimia tarvittiin Pohjanmerellä päävihollista Englantia vastaan, jolloin Itämerelle määrättiin aluksia vain vähän ja nekin mieluummin vanhemmasta päästä. Tosin Kielin kanava mahdollisti laivastovoimien siirtämisen Pohjanmereltä Itämerelle suhteellisen nopeasti ja turvallisesti, mitä keinoa sodan aikana käytettiin.

Vastoin venäläisten yleistä käsitystä Saksan laivastolla tai asevoimilla ei ollut minkäänlaista aikomusta hyökätä Suomenlahden pohjukkaan Pietaria valtaamaan. Saksan laivaston tärkein tehtävä Itämerellä oli Ruotsista tulevien malmikuljetusten suojaaminen ja omien rannikoiden puolustaminen. Yhtenä tavoitteena oli myös taistelun hakeminen ja jos mahdollista, Suomenlahden sulkeminen. Vasta myöhemmin maarintaman edetessä tuli mukaan pyrkimys päästä Riianlahdelle tukemaan sieltä käsin taisteluita maalla.

Näistä alkuasetelmista siis siirryttiin uuteen suursotaan myös Suomenlahdella. Kauaa ei tarvinnutkaan odotella, sillä jo 15.8. Saksan Itämeren laivaston komentaja, Preussin prinssi Heinrich antaa käskyn aloittaa operaatio, jossa venäläisille pyritään antamaan kuva, että Saksan laivaston voimat olisivat suuremmat kuin ne ovat ja että ne pystyisivät pitämään myös Itämeren itäistä puolta hallussaan. Tätä varten Saksan laivasto tunkeutuisi Suomenlahdelle.

■ Preussin prinssi Heinrich, Saksan Itämeren laivaston komentaja hyvästelee partiomatkalle lähtevän saksalaisen sukellusveneen miehistön Flandersin tukikohdassa sodan vuosina 1914–1918.